

**Міністерство освіти і науки України
Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного
університету**

Кафедра економіки та обліку

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 6 від 31.08 2016)

Директор

[Signature] К. Д. Гурова

**НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ В СВІТОВІЙ
ГЕОПОЛІТИЦІ ТА ГЕОЕКОНОМІЦІ**

ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА

ступінь вищої освіти

бакалавр

галузь знань

07 «Управління та адміністрування»

спеціальність

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Харків 2016

Автор: професор кафедри економіки та обліку,
к.е.н., доцент

Л. І. Пронкіна

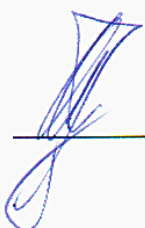
Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та обліку, протокол № 1 від 29.08.16 р.

Зав. кафедри економіки та обліку,
д.е.н., професор

Н. В. Якименко-Терещенко

Програму розглянуто методичною комісією економічного факультету,
протокол № 1 від 30.08.16 р.

Голова методичної комісії
економічного факультету
к.е.н., доцент

О. М. Гавриш

Рецензент:
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин та фінансів,
к.е.н., доцент

О. Л. Шелест

Погоджено:
завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин та фінансів,
к.е.н., доцент

І. В. Колупасва

Погоджено:
заступник директора
к.е.н., доцент

А. В. Катаєв

Вступ

Європейська природа Української держави зумовлена її історією та геополітичним розташуванням. Століття існування України у складі євразійської імперської системи виявилися неспроможними знищити природну фундаментальну ознаку української нації.

У зв'язку з цим стратегічним напрямом української зовнішньої політики на найближче десятиліття стала активна, цілеспрямована інтеграція України в європейську спільноту. Шлях до Європи є для України також і шляхом зміцнення її незалежності. Усвідомлення національних інтересів України є надзвичайно важливим не тільки для проведення послідовної і цілеспрямованої політики у відносинах з іншими країнами, але й для розробки відповідної стратегії розвитку власної державності.

Науковий підхід до визначення національних інтересів Української держави передбачає послідовне врахування суттєвих обставин розвитку української нації в процесі її генези й до сьогодення.

В цих умовах важливого значення набуває вивчення навчальної дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці», яка охоплює широке коло питань, серед яких: поняття про світову політику і її теоретичні засади; геополітика як наукова дисципліна; головні категорії геополітики, її закони, геополітичні епохи; провідні школи і теорії сучасної геополітики; геоекономіка як наукова дисципліна; основні категорії геоекономіки; геополітична та геоекономічна структура сучасного світу; характер і тенденції сучасних геополітичних та геоекономічних процесів; геополітичні та геоекономічні інтереси у світі та в окремих регіонах США, провідних європейських держав (Великої Британії, Франції, Німеччини), України, провідних азійських держав (Китаю, Японії, Індії, Ірану, Туреччини); геополітична та геоекономічна ситуація в Африці та Латинській Америці, геостратегія провідних держав цих регіонів; формування національних геополітичних та геоекономічних інтересів України, їх реалізація на світовій та регіональній арені.

Навчальна дисципліна «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» є основною (вибірковою) навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців ступеня вищої освіти «бакалавр» для всіх форм навчання.

Велике значення під час вивчення дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» має ефективна самостійна робота студентів, яка вимагає постійної систематичної роботи з різноманітними джерелами інформації: підручниками, навчальними посібниками, енциклопедіями, словниками, науковими монографіями та статтями, науково-популярною літературою.

Програму навчальної дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» складено у відповідності до місця та значення у структурно-логічних схемах, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів галузі знань 07 Управління та адміністрування»,

спеціальності : «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

1. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни (компетентності), її місце у навчальному процесі

Метою викладання навчальної дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоekonomіці» є ознайомлення студентів з теоретичними засадами геополітики та геоekonomіки, сутності геополітичних та геоekonomічних інтересів держав на світовій арені, головних напрямів геостратегії України на міжнародній арені.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоekonomіці» є:

- ознайомлення студентів з етимологією та змістом основних понять, категорій та термінів, пов'язаних з геополітичними та геоekonomічними інтересами в світовій політиці;
- вивчення особливостей геополітичного середовища різних регіонів світу, а також національних інтересів великих держав у їх межах;
- формування системних знань про зовнішньополітичну та зовнішньоеkonomічну діяльність провідних регіональних країн із реалізації національних цілей у чітко визначеному географічному просторі;
- ознайомлення з актуальними глобальними проблемами, які потребують колективного вирішення;
- формування вмінь та навичок роботи з документами в державних установах та органах у сфері реалізації зовнішньої політики України.
- формування вмінь студентів аналізувати офіційну діяльність глав держав і урядів, міністрів закордонних справ, дипломатичних представництв за кордоном, делегацій на міжнародних конференціях з метою реалізації національних інтересів держав.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- про національні інтереси держав у різних регіонах світу в умовах глобалізації й регіоналізму;
- про механізми реалізації геополітичних та геоekonomічних інтересів;
- основні тенденції сучасних світових процесів і рушійні чинники, що впливають на політичну і еkonomічну діяльність держав як на світовій арені, так і в межах географічно визначених регіонів;
- тлумачення основних термінів, які вживаються при аналізі геополітичних та геоekonomічних інтересів у світовій політиці.

вміти:

- аналізувати та оцінювати геополітичне та геоekonomічне положення окремих держав світу;
- визначати сутність геополітичних та геоekonomічних інтересів держав;
- виявляти фактори, що впливають на зовнішньополітичну та зовнішньоеkonomічну діяльність держав;
- визначати головні напрями геостратегії держав на міжнародній арені;

- оцінювати геополітичні та геоекономічні інтереси України;
- прогнозувати перспективи реалізації геостратегічних векторів зовнішньої політики України
- обґрунтовувати свою світоглядну та громадянську позицію при аналізі сучасного геополітичного становища з урахуванням знань, отриманих при вивченні курсу «Геополітичні та геоекономічні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці»;
- приймати практичні рішення, щодо оптимального застосування набутих теоретичних знань при виконанні своїх професійних обов'язків;
- збагачувати власний світогляд шляхом самоосвіти, творчо працювати над поглибленням і вдосконаленням своїх знань.

Місце навчальної дисципліни «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» в системі професійної підготовки фахівця визначається її теоретичною основою сукупності знань та вмінь, сучасних особливостей геополітичної та геоекономічної структури сучасного світу, характеру і тенденцій сучасних геополітичних і геоекономічних процесів та формування професійних здібностей у майбутніх фахівців щодо вирішення проблем формування національних геополітичних та геоекономічних інтересів України, їх реалізація на світовій та регіональній арені.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці» спирається на знання, отримані з дисциплін: «Теорія міжнародних відносин», «Міжнародні економічні відносини», «Дипломатична та консульська служба» тощо.

Знання, отримані при вивченні дисципліни можуть бути використанні під час вивчення навчальних дисциплін: «Міжнародна торгівля», «Країнознавство», «Світовий ринок товарів та послуг», «Міжнародна торгівля», «Міжнародний бізнес», «Зовнішня політика України», «Міжнародне торговельно-економічне право», «Міжнародні торговельно-економічні організації» тощо.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування»	Вибіркова дисципліна	
Кількість тем – 12		Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: написання рефератів, аналітично-розрахункові завдання	Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	1й	1-й
Загальна кількість годин – 135 год.		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: – аудиторних – 6 год. – самостійної роботи студента – 8 год.	Ступінь вищої освіти: бакалавр	2-й	1-й
		Лекції	
		36 год.	8 год.
		Практичні	
		–	–
		Семінарські	
		16 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		101 год.	125 год.
		Вид контролю	
екзамен		екзамен	

3. Зміст тем дисциплін

Тема 1. Теоретичні основи геополітики. Основні категорії, закони та концепції геополітики. Світова політика

Поняття про геополітику. Різні підходи до розуміння сутності. Об'єкт геополітики. Конкретні об'єкти геополітичних досліджень.

Предмет геополітики. Рівні геополітичних досліджень. Основні методи сучасної геополітики. Структура геополітики. Зовнішня та внутрішня геополітика. Загальні геополітичні дисципліни. «Галузеві» геополітичні дисципліни. Комплексні та прикладні геополітичні дисципліни. Міжпредметні зв'язки геополітики. Провідні функції геополітики. Актуальні завдання сучасної геополітики.

Світова політика: підходи до розуміння. Міжнародна політика. Міжнародний політичний процес. Зміст і принципи міжнародної політики.

Основні теорії світової (міжнародної) політики. Суб'єкти світової політики. Класифікації суб'єктів світової політики. Провідні принципи сучасної світової політики.

Глобалізація. Глобальні процеси: політичні, економічні, культурні.

Міжнародна інтеграція. Проблеми регулювання світової політики.

Роль міжнародних організацій у світовій політиці.

Тема 2. Історичний розвиток геополітичної організації світу та геополітична структура сучасного світу

Перші держави на Близькому Сході, їх геополітична взаємодія. Геополітика середньовічних європейських держав. Геопросторові політичні структури в середньовічній Америці.

Вестфальська геополітична епоха. Віденська геополітична епоха. Паризька геополітична епоха: проблеми виділення. Версальсько-Вашингтонська епоха.

Геополітична структуризація світу. Геополітичні макрорегіони світу. Геополітичні регіони. Геополітичні субрегіони.

Тема 3. Основні категорії та закони геополітики

Геополітичний простір, його сутність. Геополітичні поля. Геополітична опорна точка.

Геополітичні відносини. Геополітична експансія. Геополітичний конфлікт. Геополітичний баланс сил.

Геополітичне положення держави, його рівні. Геополітична могутність держави. Геополітичні інтереси держави. Захист національних інтересів держави. Геополітичні аспекти національної безпеки держави. Геополітичний кодекс (код) держави. Геостратегія держави на міжнародній арені, типи геостратегії.

Основні геополітичні епохи. Основні закони геополітики. Закон планетарного дуалізму – протистояння телурократії й таласократії. Дискусійність законів геополітики.

Тема 4. Геоекономіка. Основні категорії геоeкономіки

Геоeкономіка: основні підходи до розуміння. Взаємозв'язки між геоeкономікою й геополітикою. Виникнення та розвиток геоeкономіки у світовій науковій думці. Геоeкономічний простір, його складові. Геоeкономічні відносини. Геоeкономічні сили (актори). Геоeкономічна могутність держави.

Тема 5. Світовий геополітичний та геоeкономічний простір

Світова територіальна організація політичної сфери суспільного життя. Геополітична структуризація світу. Геополітичні макрорегіони світу. Геополітичні регіони. Геополітичні субрегіони. Геополітичні «вісі», «полюси» («центри»). Біполярна геополітична модель світу після Другої світової війни. Сучасна глобалізація. Уявлення про уніполярний світ. “Новий світовий порядок”. Багатополярна і багатоярусна геополітична модель сучасного світу. Геополітична взаємодія цивілізацій на міжнародній арені: співпраця і конфлікти. Регіоналізація політичних процесів. Геоeкономічна структура світу. Моделі «Північ-Південь», «Захід-Схід». Модель світу відповідно до теорії І. Валлерстайна. Великі геоeкономічні простори на Землі. Економічні макрорегіони, регіони, субрегіони світу. Загальносвітова та регіональна економічна інтеграція.

Тема 6. Геополітичні та геоeкономічні інтереси США

Ізоляціонізм та інтервенціонізм у зовнішній політиці США. Геополітичні та геоeкономічні інтереси США у світі. Неоатлантизм в зовнішній політиці США. «Превентивний інтервенціонізм». «Гуманітарний інтервенціонізм». Геоeкономічні інтереси США у світі. Роль США у світовій економіці. Геополітичні та геоeкономічні інтереси США в Європі. Геополітичні інтереси США на пострадянському просторі. Геостратегія США щодо Росії. Геостратегія США по відношенню до КНР. Геополітичні та геоeкономічні аспекти відносин США і Японії. Геостратегічний «Джакотський трикутник». Геостратегія США в Південно-Східній та Південній Азії. Геоeкономічні інтереси США на Близькому Сході. Геополітика США у Близькосхідному регіоні. Геополітичні та геоeкономічні інтереси США в Африці. Геостратегічна роль США в Америці. Геоeкономічна інтеграція в НАФТА. Геополітичні інтереси США в Латинській Америці. Геополітичний та геоeкономічний контроль США над Латинською Америкою.

Тема 7. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Європи

Геополітичні та геоeкономічні аспекти утворення і розвитку ЄОВС – ЄЕС – ЄС. Розширення ЄС на схід. Трансформаційні процеси в ЄС. НАТО: геополітичні засади створення і розвитку. Геополітичне розширення НАТО, основні наслідки. Сучасна геостратегія НАТО. Геостратегія Великої Британії у світі. Геополітика та геоeкономіка Великої Британії в Європі. Геополітичні та геоeкономічні інтереси Великої Британії в регіонах світу. Геостратегія Франції на міжнародній арені. Ядерний та космічний аспекти геополітики Франції. Роль

Франції в сучасних євроінтеграційних процесах. Взаємовідносини Франції і НАТО. Геополітичні та гео економічні інтереси Франції в регіонах світу. Геостратегія об'єднаної Німеччини в Європі. Роль ФРН в НАТО та ЄС. Геополітичні та гео економічні інтереси Німеччини в регіонах світу. Геополітична та гео економічна ситуація в Середземномор'ї. Гео економічний прагматизм Італії, особливості геополітики. Іберійські країни Іспанія та Португалія: участь в ЄС, НАТО, геополітика в Латинській Америці. Геополітичні та гео економічні інтереси країн Центральної та Східної Європи.

Тема 8. Геополітичні та гео економічні інтереси України

Геополітичне положення України. Проблеми визначення стратегії зовнішньої політики України після здобуття незалежності. Геополітичні інтереси сучасної України. Захист національної безпеки України. Сучасна геостратегія України у світовому геопросторі. «Східний» вектор зовнішньої політики України, його реалізація. Геополітичні та гео економічні інтереси України на пострадянському просторі. Взаємовідносини України з Російською Федерацією. «Західний» вектор зовнішньої політики України. Геостратегічний вектор на інтеграцію з НАТО; шляхи реалізації. Геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС; проблеми практичної реалізації. Геополітичні та гео економічні інтереси України в Центральній та Східній Європі. Геополітичні та гео економічні інтереси України у Причорноморському регіоні. Участь в ОЧЕС. Розвиток співпраці у ГУАМ-ОДЕР. Гео економічні інтереси України в Азії, Африці, Латинській Америці.

Тема 9. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Східної та Південно-Східної Азії

Геополітичне положення КНР. Геостратегія КНР. Концепція «Великого Китаю». Геостратегічне партнерство між Китаєм і Росією. Геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між КНР і США. Гео економічні інтереси КНР в Європі, Азії, Африці та Латинській Америці. Геостратегія Японії. Японія — геостратегічний союзник США, конкурент в гео економічному просторі. Геополітичні проблеми у взаємовідносинах між Японією й Росією. Взаємовідносини між Японією і Китаєм. Гео економічна стратегія Японії в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АТР). Гео економічна роль Республіки Корея у світі та АТР. Регіональний геополітичний «центр сили» в Південно-Східній Азії — Індонезія. Гео економічна інтеграція в АСЕАН. Гео економічна роль Сінгапура.

Тема 10. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії

Геополітичні і гео економічні інтереси Індії у світі. Взаємовідносини між Індією і Пакистаном. Геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між Індією і КНР. Геостратегія Індії в басейні Індійського океану. Ісламський світ. Пакистан як «полюс сили» в Південній Азії. Гео економічний потенціал Ірану. Геополітичні інтереси Ірану в басейні Перської затоки, Закавказзі, Середній

Азії. Геополітика та геоекономіка держав басейну Перської затоки. Геополітика Туреччини. Геостратегічний вектор на інтеграцію до ЄС. Туреччина – геополітичний форпост НАТО в Азії. Роль у Чорноморському регіоні та на Близькому Сході. Роль Ізраїлю на Близькому Сході, геополітика і геоекономіка Ізраїлю.

Тема 11. Геополітичні та геоекономічні інтереси держав Африки

Геополітична ситуація на Африканському континенті. Геоекономічні інтереси африканських країн. Регіональна інтеграція в Африці. Вплив західних держав на геополітичний і геоекономічний простір Африки. Північна Африка. Геополітична та геоекономічна роль Єгипту. Магрибські країни: особливості геополітики і геоекономіки. Західна та Центральна Африка: інтереси держав. Геополітика і геоекономіка Нігерії в Африці; провідна роль в Західній Африці. Східна Африка: геополітична та геоекономічна ситуація, інтереси держав. Геополітичні та геоекономічні інтереси країн Південної Африки. Республіка Південна Африка (РПА) — провідна країна континенту за економічним розвитком. «Африканський ренесанс»: геополітика і геоекономіка РПА.

Тема 12. Геополітичні та геоекономічні інтереси держав Латинської Америки

Латинська Америка. Гегемоністський вплив США на геополітичний і геоекономічний простір Латинської Америки. Інтеграційні процеси в Латинській Америці. Геополітична та геоекономічна ситуація в Мезо-Америці. Субрегіональна економічна інтеграція. Особливості геополітики та геоекономіки Мексики. Південна Америка. Субрегіональна економічна інтеграція. МЕРКОСУР. Геостратегія Бразилії на міжнародній арені. Геополітичні та геоекономічні інтереси Бразилії в Латинській Америці. Геополітика та геоекономіка Аргентини і Чилі. Антиамериканська «вісь» в геополітиці і геоекономіці окремих держав Латинської Америки.

**4. Структура дисципліни та розподіл годин за темами (тематичний план)
для денної форми навчання**

Назва теми	Кількість годин						Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота студентів	
Тема 1. Теоретичні основи геополітики. Основні категорії, закони та концепції геополітики. Світова політика.	10	4		–	–	6	Д, УО
Тема 2. Історичний розвиток геополітичної організації світу та геополітична структура сучасного світу	9	2	2	–	–	5	Д, УО
Тема 3. Основні категорії та закони геополітики	9	2	2	–	–	5	УО
Тема 4. Геоeкономіка. Основні категорії геоeкономіки	12	4	2	–	–	6	Д, УО
Тема 5. Світовий геополітичний та геоeкономічний простір	14	4	2	–	–	8	Д, УО, ІРС
Тема 6. Геополітичні та геоeкономічні інтереси США	18	2		–	–	14	Д, ІРС
Тема 7. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Європи	18	4		–	–	14	УО, ІРС
Тема 8. Геополітичні та геоeкономічні інтереси України	20	4	2	–	–	14	УО
Тема 9. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Східної та Південно-Східної Азії	18	2		–	–	14	УО
Тема 10. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії	18	4	2	–	–	12	Д, УО, ІРС
Тема 11. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Африки	16	2	2	–	–	12	Д, ІРС
Тема 12. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Латинської Америки	16	2	2	–	–	12	УО
Разом	135/4.5	36	16	–	–	83	
Підсумковий контроль – екзамен							

Скорочення: Д – дискусія, УО – усне опитування, ІРС – індивідуальна робота студента.

**Структура дисципліни та розподіл годин за темами (тематичний план)
для заочної форми навчання**

Назва теми	Кількість годин						Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота студентів	
Тема 1. Теоретичні основи геополітики. Основні категорії, закони та концепції геополітики. Світова політика.	7	–	–	–	–	7	Д, УО
Тема 2. Історичний розвиток геополітичної організації світу та геополітична структура сучасного світу	8	–	–	–	–	8	Д, УО
Тема 3. Основні категорії та закони геополітики	8	–	–	–	–	8	УО
Тема 4. Геоeкономіка. Основні категорії геоeкономіки	8	–	–	–	–	8	Д, УО
Тема 5. Світовий геополітичний та геоeкономічний простір	12	2	–	–	–	10	Д, УО, ІРС
Тема 6. Геополітичні та геоeкономічні інтереси США	14	2	–	–	–	12	Д, ІРС
Тема 7. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Європи	14	2	–	–	–	12	УО, ІРС
Тема 8. Геополітичні та геоeкономічні інтереси України	16	2	2	–	–	12	УО
Тема 9. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Східної та Південно-Східної Азії	12	–	–	–	–	12	УО
Тема 10. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії	12	–	–	–	–	12	Д, УО, ІРС
Тема 11. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Африки	12	–	–	–	–	12	Д, ІРС
Тема 12. Геополітичні та геоeкономічні інтереси держав Латинської Америки	12	–	–	–	–	12	УО
Разом	135/4,5	8	2	–	–	125	
Підсумковий контроль – екзамен							

Скорочення: Д – дискусія, УО – усне опитування, ІРС – індивідуальна робота студента.

5. Тематика та зміст лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи студентів денної форми навчання

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання у балах
Формування системи знань студентів основних категорій, законів, концепцій та підходів до періодизації геополітики, особливостей організації світової політики.	Тема 1. Теоретичні основи геополітики. Основні категорії, закони та концепції геополітики. План лекції: 1. Місце геополітики та геостратегії у міжнародній політиці. Поняття про геополітику. Об'єкт, предмет геополітики. 2. Основні категорії та закони геополітики. 3. Основні підходи до періодизації розвитку геополітики. 4. Сучасні геополітичні теорії і напрями досліджень. 5. Світова політика та її особливості. Список рекомендованих джерел. Основний: [3, 6, 9]. Додатковий: [1, 3, 5]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до практичного заняття.</i>	2	4
	Семінарське заняття № 1. Визначення місця геополітики та геостратегії у міжнародній політиці, основних категорій та законів геополітики та геоекономіки; основних підходів до періодизації розвитку геополітики та геоекономіки, основних характеристик світової політики та її особливостей.	6	
		2	
Формування системи знань студентів щодо особливостей розвитку геополітичної організації світу від витоків до наших днів та геополітичної структури сучасного світу. Уміння аналізувати та порівнювати характерні риси геополітики у розрізі	Тема 2. Історичний розвиток геополітичної організації світу та геополітична структура сучасного світу План лекції: 1. Перші держави на Близькому Сході, їх геополітична взаємодія. 2. Геополітика середньовічних європейських держав. 3. Геопросторові політичні структури в середньовічній Америці. 4. Вестфальська геополітична епоха. 5. Віденська геополітична епоха. 6. Паризька геополітична епоха: проблеми виділення 7. Версальсько-Вашингтонська епоха. 8. Геополітична структуризація світу. Геополітичні макрорегіони світу. Геополітичні регіони. Геополітичні субрегіони. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 4, 5, 8]. Додатковий: [2, 5].	2	4

історичних епох.	Інтернет-ресурси: [2, 5]. Семінарське заняття № 2. Дослідження історичного розвитку від витоків до наших днів розвитку геополітичної організації світу та геополітичної структури сучасного світу у розрізі епох та їх характеристик, а також визначення впливу кожної з них на формування сучасних світових макро- та субрегіонів. Побудова стрічки часу з урахуванням епох розвитку та їх характерних рис, яскравих представників, особливостей. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i>	2	
Формування системи знань студентів про сутність та значення геополітичного простору, геополітичних відносин та їх особливостей, геополітичне положення держави, його рівні, а також її основні геополітичні інтереси.	Тема 3. Основні категорії та закони геополітики План лекції: 1. Геополітичний простір, його сутність. 2. Геополітичні відносини та їх особливості. 3. Геополітичне положення держави, його рівні. 4. Геополітичні інтереси держави. Список рекомендованих джерел. Основний: [3, 5, 8]. Додатковий: [1, 5]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Семінарське заняття № 3. Проаналізувати підходи сучасних вітчизняних та зарубіжних учених до визначення поняття «геополітичний простір», розглянути особливості геополітичних відносин світу, охарактеризувати геополітичне положення держави, його рівні, висвітлити геополітичні інтереси держави на сучасному етапі розвитку економіки.	2	6
Формування системи знань студентів основних категорій геоекономіки, умінь встановлювати взаємозв'язки між геоекономікою	Тема 4. Геоекономіка. Основні категорії геоекономіки План лекції: 1. Геоекономіка: основні підходи до розуміння. Взаємозв'язки між геоекономікою й геополітикою. 2. Виникнення та розвиток геоекономіки у світовій науковій думці. 3. Геоекономічний простір, його складові. Геоекономічні відносини. 4. Геоекономічні сили (актори). Геоекономічна могутність держави. Список рекомендованих джерел.	2	8

й геополітикою, а також аналізувати її розвиток від витоків до наших днів.	Основний: [2, 5, 8]. Додатковий: [1, 3, 5]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Семінарське заняття № 4. Проаналізувати підходи сучасних вітчизняних та зарубіжних учених до визначення поняття «геоекономіка». Визначити взаємозв'язки між геоекономікою й геополітикою. Проаналізувати передумови виникнення та розвиток геоекономіки у світовій науковій думці. Розглянути геоекономічний простір, його складові, охарактеризувати геоекономічні відносини, геоекономічні сили та могутність держави.	8	
Формування системи знань студентів про територіальну організацію політичної сфери суспільного життя, геополітичну структуру світу, взаємодію на міжнародній арені, загальносвітову економічну інтеграцію.	Тема 5. Світовий геополітичний та геоекономічний простір План лекції: 1. Світова територіальна організація політичної сфери суспільного життя. Геополітична структуризація світу. 2. Сучасна глобалізація. Багатополярна і багатоярусна геополітична модель сучасного світу. 3. Геополітична взаємодія цивілізацій на міжнародній арені: співпраця і конфлікти. Регіоналізація політичних процесів. 4. Геоекономічна структура світу. Моделі «Північ-Південь», «Захід-Схід». 5. Модель світу відповідно до теорії І. Валлерстайна. Великі геоекономічні простори на Землі. Економічні макрорегіони, регіони, субрегіони світу. 6. Загальносвітова та регіональна економічна інтеграція. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 3, 6]. Додатковий: [2, 5]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Семінарське заняття № 5. Охарактеризувати світову територіальну організацію політичної сфери суспільного життя, визначити особливості геополітичної структуризації	2	8
		8	
		2	

	світу. Охарактеризувати сучасну глобалізацію, багатополярну і багатоярусну геополітичну модель сучасного світу. Висвітлити геополітичну взаємодію цивілізацій на міжнародній арені. Семінарське заняття № 6. Охарактеризувати геоекономічну структура світу, моделі «Північ-Південь», «Захід-Схід», модель світу відповідно до теорії І. Валлерстайна. Проаналізувати та порівняти економічні макрорегіони, регіони, субрегіони світу. Дослідити особливості загальносвітової та регіональної економічної інтеграції.	2	
Формування системи знань студентів про геополітичні та геоекономічні інтереси США у світі, роль США у світовій економіці, особливості геостратегічної ролі США в Америці.	Тема 6. Геополітичні та геоекономічні інтереси США План лекції: 1. Геополітичні та геоекономічні інтереси США у світі. Неоатлантизм в зовнішній політиці США. «Превентивний інтервенціонізм». «Гуманітарний інтервенціонізм». 2. Геоекономічні інтереси США у світі. Роль США у світовій економіці. 3. Геополітичні та геоекономічні інтереси США в Європі. 4. Геополітичні інтереси США на пострадянському просторі. Геостратегія США по відношенню до КНР. 5. Геополітичні та геоекономічні аспекти відносин США і Японії. 6. Геостратегія США в Південно-Східній та Південній Азії. 7. Геостратегічна роль США в Америці. Геоекономічна інтеграція в НАФТА. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 4, 7]. Додатковий: [3, 4]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Семінарське заняття № 7. Розглянути геополітичні та геоекономічні інтереси США у світі. Охарактеризувати неоатлантизм в зовнішній політиці США, порівняти «Превентивний інтервенціонізм». «Гуманітарний інтервенціонізм». Проаналізувати геоекономічні інтереси США у світі та визначити роль США у світовій економіці. Семінарське заняття № 8. Розглянути геополітичні та геоекономічні інтереси США в Європі. Охарактеризувати геополітичні інтереси США на пострадянському просторі.	2 10 2 2	10

	Висвітлити геостратегію США по відношенню до КНР. Визначити геополітичні та геоекономічні аспекти відносин США і Японії. Семінарське заняття № 9. Визначити та охарактеризувати геостратегію США в Південно-Східній та Південній Азії. Охарактеризувати геостратегічну роль США в Америці. Розглянути геоекономічна інтеграцію в НАФТА.	2	
Формування системи знань студентів про геополітичні та геоекономічні аспекти утворення і розвитку ЄОВС – ЄЕС – ЄС, засади створення і розвитку НАТО, особливості геоекономіки та геополітики Великої Британії, Франції та Німеччини.	Тема 7. Геополітичні та геоекономічні інтереси держав Європи План лекції: 1. Геополітичні та геоекономічні аспекти утворення і розвитку ЄОВС – ЄЕС – ЄС. Розширення ЄС на схід. Трансформаційні процеси в ЄС. 2. НАТО: геополітичні засади створення і розвитку. Геополітичне розширення НАТО, основні наслідки. Сучасна геостратегія НАТО. 3. Геостратегія Великої Британії у світі. Геополітика та геоекономіка Великої Британії в Європі. Геополітичні та геоекономічні інтереси Великої Британії в регіонах світу. 4. Геостратегія Франції на міжнародній арені. Геополітичні та геоекономічні інтереси Франції в регіонах світу. 5. Геополітичні та геоекономічні інтереси Німеччини в регіонах світу. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 4, 8]. Додатковий: [3, 4, 5]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Семінарське заняття № 10. Розглянути геополітичні та геоекономічні аспекти утворення і розвитку ЄОВС – ЄЕС – ЄС. Охарактеризувати особливості та причини розширення ЄС на схід, трансформаційні процеси в ЄС. Висвітлити геополітичні засади створення і розвитку НАТО. Визначити умови геополітичного розширення НАТО, охарактеризувати основні наслідки. Розглянути сучасну геостратегію НАТО. Семінарське заняття № 11. Охарактеризувати геостратегію Великої Британії у світі. Висвітлити особливості геополітики та геоекономіки Великої Британії в Європі. Розглянути та охарактеризувати геополітичні та геоекономічні	2 10 2 2	10

	інтереси Великої Британії в регіонах світу. Семінарське заняття № 12. Визначити та охарактеризувати геостратегію Франції на міжнародній арені. Проаналізувати геополітичні та геоекономічні інтереси Франції в регіонах світу. Охарактеризувати геополітичні та геоекономічні інтереси Німеччини в регіонах світу.	2	
Формування системи знань студентів про геополітичні та геоекономічні інтереси України, захист національної безпеки України, сучасної геостратегії України у світовому геопросторі, інтереси на пострадянському просторі.	Тема 8. Геополітичні та геоекономічні інтереси України Лекція № 1 План лекції: 1. Геополітичне положення України. Проблеми визначення стратегії зовнішньої політики України після здобуття незалежності. 2. Геополітичні інтереси сучасної України. Захист національної безпеки України. 3. Сучасна геостратегія України у світовому геопросторі. «Східний» вектор зовнішньої політики України, його реалізація. 4. Геополітичні та геоекономічні інтереси України на пострадянському просторі. Список рекомендованих джерел. Основний: [2, 4, 10]. Додатковий: [2, 4, 5]. Інтернет-ресурси: [1, 2]. Лекція № 2. Геополітичні та геоекономічні інтереси України План лекції: 1. Геостратегічний вектор на інтеграцію з НАТО; шляхи реалізації. 2. Геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС; проблеми практичної реалізації. 3. Геополітичні та геоекономічні інтереси України в Центральній та Східній Європі. 4. Геополітичні та геоекономічні інтереси України у Причорноморському регіоні. 5. Участь в ОЧЕС. Розвиток співпраці у ГУАМ-ОДЕР. 6. Геоекономічні інтереси України в Азії, Африці, Латинській Америці. Список рекомендованих джерел. Основний: [2, 4, 10]. Додатковий: [1, 3]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання.</i> Семінарське заняття № 13. Розглянути геополітичне положення України, визначити проблеми визначення стратегії зовнішньої	2 2 10 2	10

	політики України після здобуття незалежності. Висвітлити геополітичні інтереси сучасної України, охарактеризувати механізм захисту національної безпеки України. Проаналізувати сучасну геостратегію України у світовому геопросторі. Описати «Східний» вектор зовнішньої політики України, особливості його реалізації. Семінарське заняття № 14. Визначити та охарактеризувати геополітичні та геоекономічні інтереси України на пострадянському просторі. Висвітлити геостратегічний вектор на інтеграцію з НАТО, охарактеризувати шляхи реалізації, а також геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС. Семінарське заняття № 15. Геополітичні та геоекономічні інтереси України в Центральній та Східній Європі. Геополітичні та геоекономічні інтереси України у Причорноморському регіоні. Участь в ОЧЕС. Розвиток співпраці у ГУАМ-ОДЕР. Геоекономічні інтереси України в Азії, Африці, Латинській Америці.	2	
Формування системи знань студентів про геополітичні та геоекономічні інтереси КНР, Японії та Кореї, особливості їх взаємовідносин, характерні риси та роль у розвитку світової економіки.	Тема 9. Геополітичні та геоекономічні інтереси держав Східної та Південно-Східної Азії 1. Геополітичне положення КНР. Геостратегія КНР. Концепція «Великого Китаю». 2. Геополітичні і геоекономічні аспекти взаємовідносин між КНР і США. 3. Геоекономічні інтереси КНР в Європі, Азії, Африці та Латинській Америці. Геостратегія Японії. Японія – геостратегічний союзник США, конкурент в геоекономічному просторі. Геополітичні проблеми у взаємовідносинах між Японією й Росією. Взаємовідносини між Японією і Китаєм. 4. Геоекономічна стратегія Японії в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АТР). 5. Геоекономічна роль Республіки Корея у світі та АТР. Список рекомендованих джерел. Основний: [3, 5, 8]. Додатковий: [1, 4]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Семінарське заняття № 16. Визначити геополітичне положення КНР та геостратегія КНР. Описати концепцію «Великого	2	10
		10	
		2	

	Китаю». Охарактеризувати геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між КНР і США. Висвітлити та порівняти гео економічні інтереси КНР в Європі, Азії, Африці та Латинській Америці. Семінарське заняття № 17. Визначити та описати геостратегію Японії. Японія – геостратегічний союзник США, конкурент в гео економічному просторі. Дослідити та проаналізувати взаємовідносини між Японією і Китаєм. Семінарське заняття № 18. Визначити особливості гео економічної стратегії Японії в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АТР). Охарактеризувати гео економічну роль Республіки Корея у світі та АТР.	2	
	Семінарське заняття № 18. Визначити особливості гео економічної стратегії Японії в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АТР). Охарактеризувати гео економічну роль Республіки Корея у світі та АТР.	2	
Формування системи знань студентів про геополітичні та гео економічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії, особливості їх взаємовідносин, характерні риси та роль у розвитку світової економіки.	Тема 10. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії 1. Геополітичні і гео економічні інтереси Індії у світі. 2. Взаємовідносини між Індією і Пакистаном. Геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між Індією і КНР. 3. Ісламський світ. Пакистан як «полюс сили» в Південній Азії. Гео економічний потенціал Ірану. 4. Геополітика та гео економіка держав басейну Перської затоки. 5. Геополітика Туреччини. Геостратегічний вектор на інтеграцію до ЄС. Туреччина – геополітичний форпост НАТО в Азії. Список рекомендованих джерел. Основний: [4, 6, 8]. Додатковий: [2, 5]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Семінарське заняття № 19. Визначити та охарактеризувати геополітичні і гео економічні інтереси Індії у світі. Дослідити розвиток та особливості взаємовідносин між Індією і Пакистаном. Висвітлити геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між Індією і КНР. Семінарське заняття № 20. Охарактеризувати особливості гео економічного розвитку ісламського світу. Розглянути Пакистан як «полюс сили» в Південній Азії. Висвітлити гео економічний потенціал Ірану.	2	10
		10	
		2	
		2	

геополітичні та гео економічні інтереси держав Латинської Америки, особливості їх взаємовідносин, характерні риси та роль у розвитку світової економіки.	на геополітичний і гео економічний простір Латинської Америки. 2. Інтеграційні процеси в Латинській Америці. Геополітична та гео економічна ситуація в Мезо-Америці. 3. Особливості геополітики та гео економіки Мексики. Південна Америка. Субрегіональна економічна інтеграція. МЕРКОСУР. 4. Геоstrategія Бразилії на міжнародній арені. Геополітичні та гео економічні інтереси Бразилії в Латинській Америці. 5. Геополітика та гео економіка Аргентини і Чилі. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 4, 5, 8]. Додатковий: [2, 5]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Семінарське заняття № 24. Визначити та охарактеризувати особливості геополітики та гео економіки Латинської Америки. Висвітлити гегемоністський вплив США на геополітичний і гео економічний простір Латинської Америки. Охарактеризувати інтеграційні процеси в Латинській Америці. Розглянути геополітичну та гео економічну ситуацію в Мезо-Америці. Семінарське заняття № 25. Визначити особливості геополітики та гео економіки Мексики та Південної Америки. Розглянути призначення та діяльність Субрегіональної економічної інтеграції МЕРКОСУР. Семінарське заняття № 26. Визначити та описати геоstrategію Бразилії на міжнародній арені. Охарактеризувати геополітичні та гео економічні інтереси Бразилії в Латинській Америці. Висвітлити геополітику та гео економіку Аргентини і Чилі.	10 2 2 2	
Разом		180	100

**Тематика та зміст лекційних, семінарських, практичних, лабораторних
занять, самостійної роботи студентів заочної форми навчання**

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання у балах
Формування системи знань студентів основних категорій, законів, концепцій та підходів до періодизації геополітики, особливостей організації світової політики.	Тема 1. Теоретичні основи геополітики. Основні категорії, закони та концепції геополітики. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до практичного заняття.</i> Визначення місця геополітики та геостратегії у міжнародній політиці, основних категорій та законів геополітики та геоекономіки; основних підходів до періодизації розвитку геополітики та геоекономіки, основних характеристик світової політики та її особливостей. Список рекомендованих джерел. Основний: [3, 6, 9]. Додатковий: [1, 3, 5].	7	4
Формування системи знань студентів щодо особливостей розвитку геополітичної організації світу від витоків до наших днів та геополітичної структури сучасного світу. Уміння аналізувати та порівнювати характерні риси геополітики у розрізі історичних епох.	Тема 2. Історичний розвиток геополітичної організації світу та геополітична структура сучасного світу Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Дослідження історичного розвитку від витоків до наших днів розвитку геополітичної організації світу та геополітичної структури сучасного світу у розрізі епох та їх характеристик, а також визначення впливу кожної з них на формування сучасних світових макро- та субрегіонів. Побудова стрічки часу з урахуванням епох розвитку та їх характерних рис, яскравих представників, особливостей. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 4, 5, 8]. Додатковий: [1, 2, 4].	8	4
Формування системи знань студентів про сутність та значення геополітичного простору, геополітичних	Тема 3. Основні категорії та закони геополітики Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i>	8	6

	<i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Охарактеризувати світову територіальну організацію політичної сфери суспільного життя, визначити особливості геополітичної структуризації світу. Охарактеризувати сучасну глобалізацію, багатополярну і багатоярусну геополітичну модель сучасного світу. Висвітлити геополітичну взаємодію цивілізацій на міжнародній арені.		
Формування системи знань студентів про геополітичні та гео економічні інтереси США у світі, роль США у світовій економіці, особливості геостратегічної ролі США в Америці.	Тема 6. Геополітичні та гео економічні інтереси США План лекції: 1. Геополітичні та гео економічні інтереси США у світі. Неоатлантизм в зовнішній політиці США. «Превентивний інтервенціонізм». «Гуманітарний інтервенціонізм». 2. Гео економічні інтереси США у світі. Роль США у світовій економіці. 3. Геополітичні та гео економічні інтереси США в Європі. 4. Геополітичні інтереси США на пострадянському просторі. Геостратегія США по відношенню до КНР. 5. Геополітичні та гео економічні аспекти відносин США і Японії. 6. Геостратегія США в Південно-Східній та Південній Азії. 7. Геостратегічна роль США в Америці. Гео економічна інтеграція в НАФТА. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 4, 7]. Додатковий: [3, 5]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Розглянути геополітичні та гео економічні інтереси США у світі. Охарактеризувати неоатлантизм в зовнішній політиці США, порівняти «Превентивний інтервенціонізм». «Гуманітарний інтервенціонізм». Проаналізувати гео економічні інтереси США у світі та визначити роль США у світовій економіці.	2	10
Формування системи знань студентів про геополітичні та гео економічні	Тема 7. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Європи План лекції: 1. Геополітичні та гео економічні аспекти утворення і розвитку ЄОБС – ЄЕС – ЄС. Розширення ЄС на схід.	2	10

аспекти утворення і розвитку ЄОВС – ЄЕС – ЄС, засади створення і розвитку НАТО, особливості геоекономіки та геополітики Великої Британії, Франції та Німеччини.	Трансформаційні процеси в ЄС. 2. НАТО: геополітичні засади створення і розвитку. Геополітичне розширення НАТО, основні наслідки. Сучасна геостратегія НАТО. 3. Геостратегія Великої Британії у світі. Геополітика та геоекономіка Великої Британії в Європі. Геополітичні та геоекономічні інтереси Великої Британії в регіонах світу. 4. Геостратегія Франції на міжнародній арені. Геополітичні та геоекономічні інтереси Франції в регіонах світу. 5. Геополітичні та геоекономічні інтереси Німеччини в регіонах світу. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 4, 8]. Додатковий: [3, 4]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Розглянути геополітичні та геоекономічні аспекти утворення і розвитку ЄОВС – ЄЕС – ЄС. Охарактеризувати особливості та причини розширення ЄС на схід, трансформаційні процеси в ЄС. Висвітлити геополітичні засади створення і розвитку НАТО. Визначити умови геополітичного розширення НАТО, охарактеризувати основні наслідки. Розглянути сучасну геостратегію НАТО. Семінарське заняття № 11. Охарактеризувати геостратегію Великої Британії у світі. Висвітлити особливості геополітики та геоекономіки Великої Британії в Європі. Розглянути та охарактеризувати геополітичні та геоекономічні інтереси Великої Британії в регіонах світу.	12	
Формування системи знань студентів про геополітичні та геоекономічні інтереси України, захист національної безпеки України, сучасної геостратегії України у світовому	Тема 8. Геополітичні та геоекономічні інтереси України План лекції: 1. Геополітичне положення України. Проблеми визначення стратегії зовнішньої політики України після здобуття незалежності. 2. Геополітичні інтереси сучасної України. Захист національної безпеки України. 3. Сучасна геостратегія України у світовому геопросторі. «Східний» вектор зовнішньої політики України, його реалізація. 4. Геостратегічний вектор на інтеграцію з НАТО; шляхи реалізації. 5. Геостратегічний вектор на інтеграцію з ЄС;	2	10

геопросторі, інтереси на пострадянському просторі.	проблеми практичної реалізації. 6. Геополітичні та гео економічні інтереси України в Центральній та Східній Європі. Список рекомендованих джерел. Основний: [2, 4, 10]. Додатковий: [1, 3, 5]. Інтернет-ресурси: [1, 2]. Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання.</i> Визначити та охарактеризувати геополітичні та гео економічні інтереси України на пострадянському просторі. Семінарське заняття. Розглянути геополітичне положення України, визначити проблеми визначення стратегії зовнішньої політики України після здобуття незалежності. Висвітлити геополітичні інтереси сучасної України, охарактеризувати механізм захисту національної безпеки України. Проаналізувати сучасну геостратегію України у світовому геопросторі. Описати «Східний» вектор зовнішньої політики України, особливості його реалізації.	12 2	
Формування системи знань студентів про геополітичні та гео економічні інтереси КНР, Японії та Кореї, особливості їх взаємовідносин, характерні риси та роль у розвитку світової економіки.	Тема 9. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Східної та Південно-Східної Азії Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Визначити геополітичне положення КНР та геостратегія КНР. Описати концепцію «Великого Китаю». Охарактеризувати геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між КНР і США. Висвітлити та порівняти гео економічні інтереси КНР в Європі, Азії, Африці та Латинській Америці. Визначити та описати геостратегію Японії. Японія – геостратегічний союзник США, конкурент в гео економічному просторі. Список рекомендованих джерел. Основний: [3, 5, 8]. Додатковий: [1, 4, 5].	12	10
Формування системи знань студентів про	Тема 10. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії Самостійна робота студентів.	12	10

геополітичні та гео економічні інтереси держав Південної та Південно-Західної Азії, особливості їх взаємовідносин, характерні риси та роль у розвитку світової економіки.	<i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Визначити та охарактеризувати геополітичні і гео економічні інтереси Індії у світі. Дослідити розвиток та особливості взаємовідносин між Індією і Пакистаном. Висвітлити геополітичні і гео економічні аспекти взаємовідносин між Індією і КНР. Охарактеризувати особливості гео економічного розвитку ісламського світу. Розглянути Пакистан як «поліс сили» в Південній Азії. Список рекомендованих джерел. Основний: [4, 6, 8]. Додатковий: [2, 5].		
Формування системи знань студентів про геополітичні та гео економічні інтереси держав Африки, особливості їх взаємовідносин, характерні риси та роль у розвитку світової економіки.	Тема 11. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Африки Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Охарактеризувати геополітичну ситуацію на Африканському континенті. Визначити гео економічні інтереси африканських країн. Описати особливості регіональної інтеграція в Африці. Визначити та описати інтереси держав Західної та Центральної Африки. Охарактеризувати геополітику і гео економіку Нігерії в Африці; визначити провідну роль в Західній Африці. Дослідити геополітичну та гео економічну ситуацію та інтереси держав Східної та Південної Африки. Список рекомендованих джерел. Основний: [2, 4, 7]. Додатковий: [3, 5].	12	10
Формування системи знань студентів про геополітичні та гео економічні інтереси держав Латинської Америки, особливості їх взаємовідносин,	Тема 12. Геополітичні та гео економічні інтереси держав Латинської Америки Самостійна робота студентів. <i>Вивчення та доповнення матеріалу лекції на основі самостійного опрацювання рекомендованих викладачем джерел. Підготовка до семінарського заняття. Підготовка відповідей на питання, що надані для самостійного опрацювання, складання схемо-конспекту.</i> Визначити та охарактеризувати особливості геополітики та гео економіки Латинської Америки.	12	10

характерні риси та роль у розвитку світової економіки.	Висвітлити гегемоністський вплив США на геополітичний і гео економічний простір Латинської Америки. Розглянути призначення та діяльність Субрегіональної економічної інтеграції МЕРКОСУР. Визначити та описати геостратегію Бразилії на міжнародній арені. Охарактеризувати геополітичні та гео економічні інтереси Бразилії в Латинській Америці. Список рекомендованих джерел. Основний: [1, 4, 5, 8]. Додатковий: [2, 5]		
Разом		135	100

6. Контроль та критерії оцінювання знань студентів

Для визначення рівня успішності студентів використовується система комплексної діагностики знань, орієнтована на стимулювання систематичної аудиторної та самостійної роботи. Запровадження системи передбачає підвищення зацікавленості здобувачів вищої освіти у вивченні навчального матеріалу, дає можливість об'єктивно оцінити їх знання. При оцінюванні знань студентів використовується 100-бальна система, яка ґрунтується на Положенні про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Контроль аудиторної роботи передбачає проведення обговорення результатів тестування, оцінювання самостійної роботи – перевірку виконання розрахункових завдань.

Оцінювання знань та набуття навичок з дисципліни враховує: логічність мислення, послідовність викладення матеріалу, творчий підхід та культуру мови, активність під час обговорення дискусійних питань і вирішення практичних завдань, емоційність і твердість переконання, використання сучасних технічних засобів для підготовки матеріалів й новітніх інформаційних технологій, грамотність викладення та обґрунтованість результатів.

Критерії оцінювання знань студентів зведені у таблиці.

Оцінювання в системі ECTS	Рейтингова оцінка за шкалою ХТЕІ КНТЕУ (бали)	Критерії оцінювання
A	90-100	Якщо студент: глибоко та всебічно розкрив зміст питань, які обговорювались відповідно до Програми дисципліни; виконав завдання з використанням сучасних інформаційних технологій; продемонстрував уміння формулювати висновки та робити необхідні узагальнення, здатність аналізувати практичні завдання; брав участь у наукових заходах: олімпіадах, студентських наукових конференціях, науково-дослідній роботі кафедри; акуратно оформлював завдання самостійної роботи, але допускав при усних або письмових відповідях окремі неточності.
B	82-89	Якщо студент: у повному обсязі розкрив зміст питань, які обговорювались відповідно до Програми дисципліни; виконав завдання з використанням сучасних інформаційних технологій; робив узагальнення та висновки з окремих питань; творчо підходив до вирішення практичних завдань, вільно розв'язував їх; аргументовано та логічно викладав матеріал, виявив творчий підхід до виконання завдань; акуратно оформлював завдання самостійної роботи, але недостатньо використовував додаткову літературу; при усних відповідях не досить повно й аргументовано викладав матеріал, під час письмової роботи допускав окремі помилки.

C	75-81	Якщо студент: відповідно до Програми дисципліни розкрив зміст питань, які обговорювались; засвоїв теоретичний зміст дисципліни в повному обсязі; виконав завдання з використанням сучасних інформаційних технологій; зіставляв, узагальнював, систематизував інформацію; формулював висновки з окремих питань; виконав завдання самостійної роботи та завдання модульного контролю, але виявив деякі недоліки при усних відповідях, не проявив належної активності при обговоренні питань, старанності при виконанні для самостійної роботи, недостатньо використовував додаткову літературу.
D	69-74	Якщо студент: брав участь у виконанні окремих практичних завдань та питань, які обговорювались; формулював висновки з окремих питань; виконав завдання тестового та модульного контролю; виконав завдання для самостійної роботи, але допускав окремі помилки при усних відповідях; не виявив належної активності при обговоренні усних питань, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовував додаткову літературу; виконав не всі завдання для самостійної роботи.
E	60-68	Якщо студент: брав участь у виконанні окремих практичних завдань та питань, які обговорювались; виконав завдання модульного контролю; недостатньо володіє сучасними інформаційними технологіями; виконував окремі завдання для самостійної роботи, але допускав значну кількість суттєвих помилок при усних та письмових відповідях; не розумів сутності питань; не виявив належної активності на заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи, недостатньо використовував основну та додаткову літературу.
FX	35-59	Якщо студент: не брав участь у виконанні практичних завдань та не розкривав зміст питань, які обговорювались; допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; неохайно та в неповному обсязі виконав завдання самостійної роботи, не виконав завдання модульного контролю; не володіє сучасними інформаційними технологіями; не виявляв активності на заняттях при обговоренні питань та самостійності при викладені думок.
F	1-34	Якщо студент: не брав участь у виконанні практичних завдань та в обговоренні питань, які розглядались; допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; не виконав завдання самостійної роботи; не виконав завдання модульного контролю; не володіє сучасними інформаційними технологіями; на підсумковому занятті не вміє відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни.

Шкала оцінювання ЄКТС:

№ пор.	Шкала ХТЕІ КНТЕУ	Оцінка ЄКТС
1.	90-100	A
2.	82-89	B
3.	75-81	C
4.	69-74	D
5.	60-68	E
6.	35-59	FX
7.	0-34	F

7. Список рекомендованих джерел

Основний

1. Гетьман О. О. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : навч. посіб. – 2-е вид. / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – К. : ЦУЛ, 2016. – 487 с.
2. Горбонос Ф. В. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : підручник. / Ф. В. Горбонос, Г. В. Черевко, Н. Ф. Павленчик. – К. : Знання, 2015. – 463 с.
3. Горланчук В. В. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : навч. посіб. / В. В. Горланчук, І. Г. Яненко. – Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – 344 с.
4. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці: навч. посіб. / Л. О. Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
5. Захарченко В. І. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : навч. посіб. / В. І. Захарченко. – К. : Ліра-К, 2014. – 300 с.
6. Іванілов О. С. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : підруч. – 2-ге вид. / О. С. Іванілов. – К. : ЦУЛ, 2015. – 728 с.
7. Кулішов В. В. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці: теорія і практикум : навч. посіб. / В. В. Кулішов. – К. : Ліра-К, 2016. – 208 с.
8. Мельнік Л. Г. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : навч. посіб. / Л. Г. Мельник. – К.: Ліра-К, 2015. – 876 с.
9. Шевченко Л. С. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : навч. посіб. / Л. С. Шевченко. – К. : Ліра-К, 2017. – 208 с.
10. Яркіна Н. М. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : навч. посіб. / Н. М. Яркіна – К. : Ліра-К, 2015. – 498 с.

Додатковий

1. Афанасьєв М. В. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : підручник / М. В. Афанасьєв, О. Б. Плоха. – К. : Ліра-К, 2016. – 664 с.
2. Васильців Т. Г. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. – К. : Знання, 2016. – 446 с.
3. Гринчуцький В. І. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : навч. посіб. / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук. – К. : ЦУЛ, 2017. – 303 с.
4. Захарченко В. І. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці: практикум / В. І. Захарченко. – К. : ЦУЛ, 2016. – 144 с.
5. Калініченко О. В. Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці : практикум : / О. В. Калініченко, О. Д. Плотник. – К. : Кондор, 2016. – 600 с.

Інтернет-ресурси

1. Про Основні напрями зовнішньої політики України : Закон України [Електронний ресурс] // Законодавство України : база даних. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Щодо відносин України і Організації Північно-Атлантичного Договору (НАТО) : Закон України [Електронний ресурс] // Законодавство України : база даних. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.